

to vsak je storiti dolžan! Če bode res vsak storil, kar more, potem se nam ni več bati tujih narodov; potem tvorimo pač nepredorno falankso, koja izide zmagonosno iz vsacega boja.

Posnemajmo velike narode, a posnemajmo jih le v tem, kar imajo lepšega, boljšega od nas!

Ustrašiti se nam ni treba, če bi prišlo komu na misel vpeljati v Ljubljani mesto večno nadušljivih, jetičnih fijakerskih kónj mehanične drezine ali električne vozove. Pač bi bili slobodno ponosni, če bi ustanovili ljubljanski mestni očetje ljudsko kuhinjo, v koji bi dobili vsi revni šolarčki brezplačnega dobrega kosila in nekaj nadzorstva v prostih urah. A o tem morda prihodnjč kaj več.

Pa da ne bi nikdar več ne čula grdih besed. „Tega mi Slovenci ne dosežemo, pa nam tudi ni treba!“

Danica.

Pesni.

Misli žalne in vesele
Kujem v pesniške okove,
Srce joče se in smeje,
In cveto mu pesni nove.

V pesnih si lahko poiščem
Vse, karkoli hčem imeti,
Če me solnce nadleguje,
Skromna luna mi prisveti..

In če srce mi boleha,
Kedar me življenje tare,
Iščem si takoj zdravila,
Čitam srečne pesni — stare.

Vida.

Materina dolžnost.

Kar so že vse stoletje učili največi pedagogi na polji človeške vzgoje v knjigah, tedaj vsem olikanim narodom naznanjali, to sedaj prodira v gluha ušesa, — resnica namreč, da se mora pričeti vzgoja deteta ravno tako zgodaj, kakor skrb za fizično življenje, to je takoj po rojstvu. Polagoma se opušča v družinah zastareli princip, da se duševna vzgoja otroka mora pričeti mnogo let pozneje nego telesna, morda še le s šestim letom. V prospah bodočega človeštva spoznali so zastarelo pedagoško mnenje. Razumni odgojitelji sedanjega časa spoznavajo, da ni telo in duh, vidno in nevidno, sedanje in večno na tej zemlji nikjer bolj tesno združeno, trdneje jedno v drugem zrasteno, kot v bitju človeške narave. Tedaj se prav tukaj drugo brez družega ne more razvijati, da, še obstati ne, ne da bi bilo temu ali onemu delu v očito škodo.

Vresničenje te misli se kaže ravno v napredku, da se mali otroci pošiljajo v otroške varovalnice ali v otroške vrte itd., kateri sa ustanavljajo po raznih mestih in trgih, da se v teh mali otroci odgojujejo ne le telesno, temuč veliko bolj duševno. Nápak bi se seveda ravnalo, ko bi se odvzela družini vzlasti materi, prezgodnja skrb za vzbujanje in razvijanje duševnih moči otroka, ali da bi se preložila še le na drugo ali celo tretje leto. Dobro pravi vrli Schwarz v svojem sistemu otroške vzgoje: „Koliko nedostaja otroku sedanjega in prihodnjega veselja, kateremu ne pride nasproti v ljubezni goreče človeško obličje. Kaj oživi hitreje in blagonosno nagona ljubezni v njem, kot mili materni pogled in ljubeznjivi materni glas! Združenje obeh v oskrbi materni je gotovo najpopolnejše vzbujenje nebeškega v človeku“.

Tedaj duševno in telesno razvijanje prične naj se koj prve mesece, že prve tedne otrokovega življenja. Kako pa se najbolje in najprikladnejše vrši, uči čutečo mater lastno srce ali od večnega vsajeni nagon materna ljubezen.

Kaj ti je bila skrbna, ljubeča mati, gotovo ne pozabiš tudi v 60 letu svojega življenja. Ali ni pa tacih mater vedno manj? Ali ne preti moreči duh časa izruvati nežno cvetko pravega ženstva?

Ali ne vidiš večine mater v najnižih slojih našega naroda, da so preobložene z vsakdanjim delom in da se bojujejo za vsakdanji kruh in obstanek, vsled tega pa obubožajo na blaginji čutečega srca in se od prave nežne otroške odgoje vedno bolj odvrtaajo, ker nimajo v to časa? Ali ne vidiš, kako „dame“ višjih stanov vsled samega lišpanja in vžitka zabav itd. ne morejo si prisvojiti občutka pravih materinih dolžnosti in hitijo, da ko je dete rojeno, ga oddajo hitro v popolno oskrbo večkrat lahkomiselnim pestunjam v največo škodo deteta in se za njega menijo vedno manj, ker imajo obilo obiskov, zabavnih družb itd. in vsled priprav za iste nimajo časa še pogledati dete? Ali ne vidiš, da odrasle hčere v družinah našega naroda ravno onega ne znajo, ali pa se jim komaj zdi, kar bodo morale v nekaj letih prevzeti, — vzvišene dolžnosti materine?

V prejšnjih manj zahtevajočih mirnemu družinskemu življenju prikladnejših časih, videle so odrasle hčere, kako skrbno je ljuba mati z mlajšimi sestricami ravnala in tako so imele vedno pred očmi vzgled brez posebnega pouka in so si pridobile čuteče srce in pojem važnosti maternega poklica. Čutile so, da so dolžne, pozneje na svojih lastnih otrocih ravno tako delati.

V sedanjih časih je precej drugače vzlasti v družinah nižjih slojev, težakov, tovarniških delavcev i. t. d. Vzglede zveste žrtvujoče matere ljubezni primanjkuje vedno holj. Odrasle hčere služijo si vsakdanji kruh in skrbe le za svoj nečimurni lišp v višjih krogih pa se morda zanimajo tudi za lepo tujo (kar je gotovo bolj moderno op. p.) literaturo in razne umetnosti in tako vstopijo v zakonski stan, ne da bi imele pojem o vzvišenih materinih dolžnostih.

Kako velike in odgovorne dolžnosti ima mati in kako nevarno je, le jedno lahkomiselno zanemariti, ve isti, kdor hrepeni vzgojiti svojo deco zdravo, popolno, po-

šteno, duševno razvito, ter ljubiti svoj rod in domovino.

Tedaj ljube Slovenke, vzgojimo mladino po navedenih načelih in naučila se bode tudi ona delavnosti, pridnosti in ljubezni do našega milega naroda in do skupne slovenske domovine

Jos. Korošec.

OČESI TVOJI.

Očesi tvoji — dve plameni,
Žareči zvezdi dvé,
A kadar v nje pogled utapljam
V globoko, temno zrem morje.

V plamenih teh — žarečih zvezdah
Srce mi zagori,
A v morje temno to-globoko
Se duša žalna zatopi.

Kristina.

SANJE.

Sem pod jablano zaspala;
Slavček je zazibal me
V sladko, da nebeško spanje.
Zlat je sen objemal me:

Bila sem v krasnem gaju;
Cvetke sem nabirala
In iz rožic malih, nežnih,
Venček si napletala.

Kar je pred menoj tu — angelj
Ves v carobni luci stal;
Me pozdravljal je prijazno
In mi cvetko krasno dal.

„Vzemi cvetko to, nebeško“
Mi dejal prav mило je:
„Vse življenje Ti bo cvela,
Razvedrila Ti srce!

Vzela cvetko sem, nebeško:
Angelj je odplaval mi,
Zrla sem za njim v višave,
Zginil je — nad zvezdami.

Zdaj ogledala sem cvetko,
In zagledala ime,
Po duhtečih vseh peresjih,
„Poezija“ — stalo je.

Sem zahvalo tja poslala
Nad goreče zvezdice;
Srečna bila sem — presrečna,
Delala sem — pesmice.

Mila cvetka, ti nebeška.
Kam si zginila sedaj?

Ni več sna in ni cvetice —

Angelj vse nazaj mi daj!

Mirka.

Književnost in umetnost.

Slovenska knjižnica. Urejuje in izdaja A. Gabršček.
Snopič 60—61.

Poezije, zložil Z a m e j s k i. Mirne, tihe, blage, nežne in otožne so pesmi kakor je blag, nežen in otožen pesnik sam — Z a m e j s k i. Le tu in tam čita se med vrstimi a tudi v vrstah in besedah samih gnjev in srd kakor vzkipeva tudi iz pesnika včesi sveta jeza in nevolja.

Ako pravim, da so pesmi otožne, ne menim s tem, da bi bile prisiljeno — sentimentalne; ne, žalost ni izmišljena, ampak prirojena preobčutljivemu in prenežnemu pesniku, ki ni k o v a č in ne išče efekta, ampak je pravi pesnik po srcu svojem.

Zamejski je pesnik — italijanske šole, kar je treba dobro ločiti.

Ko se je učil svojega materinega jezika, prebiral naše pesni in ko je naposled čital tudi razne ocene, ko je slišal povzdigovati v nebo kakovo pesen Preširnov in Gregorčičevo, vpraševal se je: Kaj, kaj je v tej pesmi lepega? Takó priprosta je, brez vsakega lišpa!...

In dolgo ni mogel umeti, da je baš to lepota pesmi slovenske.

Enako se godi nam z italijanskimi pesmiri. Dasi jezika popolnoma večji, dasi smo prepričani do dna duše, da je Leopardi velik pesnik, treba nam je vendar dovolj srčnosti, da se lotimo jedne njegovih dolgih poezij, katere so Italijanom neprecenljive vrednosti vsled krasne oblike, prebogatih prispodob in bogato sejanih rožic. V italijanskem se sploh ne moremo misliti poezije brez krasne oblike.

Z nepopisno vztrajnostjo, neizrecno ljubeznijo in z neverjetnim ognjem, s katerim se je Zamejski s a m učil slovenščine, razumel je naposled duh naše pesmi in vso njeno lepoto.

Slovenskega duha ter preprostost slovenske pesmi prenesel je lepo v svoje verze, v katerih so tu in tam posejane nežne rožice, kar pa pesmim ne škodi, ampak jih dela še bolj nežne in prikupljive, kakor se je izrazil Gregorčič.

Jeleni Črnogorki, kneginji neapeljski je prva pesem zbirke Zamejskega, kjer ji pesnik slika vso bedo in propast Italije.

Opravičen gnjev in srd na voditelje nesrečnega, ubozeza italijanskega naroda izliva nevstrašno v tej pesmi.

Jako krepka pesem, ki se mi je prikupila takoj po svoji moči je F a r i z e j. O ostalih pesmih morda pozneje kedaj.

Zamejski je sotrudnik „Slovenke“ in s paznim očesom zasleduje vsak korak želeč ji te napredka, kakor